

بابا بوجھا سنگھ دا ۴۰واں شہیدی دہارا

۲۷ جولائی نوں پنڈ چک مائیداس، ضلع شہید بھگت سنگھ نگر (نوانشہر) وچ بابا بوجھا سنگھ دی شہیدی دی ۴۰وی برسی دے موقعے تے اک وڈا اکٹھ ہویا۔ اس موقعے تے بابا جی نوں شردھا بجلی دین لئی دور دور توں لوک اوناں دے جدی پنڈ پہنچے۔ اوناں دے پرائے ساتھیان وچوں کامریڈ گندھرو سین، چین سنگھ چین اتے ہور اگھے دیش بھگت اس اکٹھ وچ شامل ہوئے۔ بابا بوجھا سنگھ نوں ستائی جولائی ۱۹۷۰ نوں ۸۲ سال دی عمر وچ پولیس نے اک فرضی مقابلے وچ شہید کر دتا سی۔

بابا بوجھا سنگھ اک سدھارن کسان پریوار چوں سی۔ بئراں اتے گدریاں دا اوناں دے پنڈ آوٹا جانا سی۔ بابا جی چھوٹی عمر وچ انہاں نال وچار وٹاندرا کردے اتے اوناں دی روٹی پائی دا بندوبست کردے۔ پریوار دی غریبی دور کرن لئی اوہ ۱۹۲۹ وچ چین راہیں ارجنٹائینا پہنچے۔ ارجنٹائینا وچ اوناں دی ملاقات غدر پارٹی دے کارکناں اتے بھگت سنگھ دے چاچا سردار اجیت سنگھ نال ہوئی اتے اوہ ہندوستان نوں انگریزاں دے جو لے توں چھڈاؤن لئی سنگھرش وچ لگ گئے۔ غدر پارٹی دے فیصلے مطابق اوہ ارجنٹائینا توں

پہلا جتھا بھگت سنگھ بلگا نال لے کے ماسکو یونیورسٹی
وچ انقلاب دی سیدھ آتے عمل بارے سکھیا لین چلے گئے۔
دو سال ماسکو پڑائی ختم کر کے اوہ چین راہیں واپس ہندوستان
آ گئے آتے اوناں نے لوکاں نوں انگریزاں خلاف جتھبند
کرنا شروع کر دتا۔ اوہ کرتی پارٹی ولوں کڈھے جان والے
اخبار کرتی دے سمپادک آتے منیجر وی سن۔ جدوں کرتی
اخبار نوں سرکار نے ضبط کر لیا تاں اوناں نے میرٹھ
توں کرتی لہر کڈھنا شروع کر دتا۔

بابا جی نوں انگریز سرکار نے گرفتار کر کے لہور قلعے
وچ بہت ہی تسیہے دتے پر اوہ اوناں دے سرڑ نوں
کمزور نہ کر سکے۔ اوناں نے انقلابی طاقتاں، مزدوراں، کساناں
آتے ہور بستیاواں ورو دھی لوکاں نوں اک مٹھ کرن دا
کم جاری رکھیا آتے اوہ کسان یونیئن دے میت پردھان
آتے کرتی پارٹی دی کیندری کمیٹی دے آگو چنے گئے۔ اوناں
نے لائلپور آتے ہور ناں علاقیاں وچ قرضہ کمیٹیاں بنا
کے کساناں دے سنگھرش نوں اگے ودھایا۔

کرتی پارٹی نوں سرکار ولوں غیر-قانونی قرار دین دے بعد
کرتی پارٹی نے کانگرس پارٹی وچ کم کرن دا فیصلہ کر
لیا آتے بابا جی آتے ہور کرتی پارٹی دے ورکراں دی

ہمت نال کانگرس نے سُبھاش چندر بوس نوں پردھان بنا
لیا۔ پر گاندھی آتے نہرو دی ہڈدھرمی کر کے سُبھاش چندر
بوس نوں استعفا دینا پیا۔ بابا جی دی زندگی جیل آتے
سنگھرش دی زندگی بنی رہی۔ اوناں نوں کئی بار قید کیتا
گیا آتے اوناں تے تشدد کیتا گیا پر اوناں نے لوکاں
دی مُکتی دے گھول دا راہ نہیں چھڈیا۔

بابا جی جُجھارو آتے ڈونگھے سوجھوان سی۔ اوہ غدر پارٹی
دی سوجھ مطابق ہندوستان وچ پرچا راج لیاؤن لئی لڑ
رہے سی۔ اوناں دے نظریے مطابق پرچا راج وچ لوک
خُود اپنی قسمت دے فیصلے آپ کرنگے نہ کہ کوئی ہور
طاقت۔ اس لئی ۱۹۴۷ دی رسمی آزادی بعد اوناں نے پرچا
راج لئی گھول جاری رکھیا۔ پیپسو آتے پنجاب وچ اوناں
نے کساناں نوں لامبند کیتا آتے اوناں دی جدوجہد دی
اگوائی کیتی۔

۱۹۵۶ وچ سوویت یونین دی کمیونسٹ پارٹی وچ متھی ہوئی
لائن نوں اوناں نے انقلاب دے خلاف آتے دُنیا دے لوکاں
دے خلاف دسیا آتے اوناں نے اوس ویلے پیشینگوئی کر
دتی سی کہ اس نیتی نال سوویت لوکاں نوں ڈھاہ لگیگی
آتے سوویت یونین دے ٹکڑے ہون دے ڈر ہن۔ بابا جی

دی بھوکھبائی ۳۳ سال بعد سچ ثابت ہوئی آتے سوویت یونین
ٹوٹے ٹوٹے ہو گیا۔

بابا جی دی انقلابی سوجھ آتے عمل کر کے سی پی آئی نے
اونان نوں مُدھلی میمبر شپ توں خارج کر دتا سی پر اونان
نوں کساناں دی جتھیندیاں آتے لوکان دے دلاں توں ہٹا
نہیں سکی۔ اونان دا کہنا سی کہ نہرو آتے اندرا گاندھی
دیاں سرکاراں لوکان دیاں دُشمن ہن۔ کمیونسٹاں نوں انہاں
دی حمائت نہیں کرنی چاہیدی۔ سی پی آئی دے آگواں دی دلیل
سی کہ نہرو آتے اندرا لوکان دے بھلے دے کم کر رہے
ہن۔ بابا جی اس دلیل نال بالکل ہی سہمت نہ سی آتے
اونان نے لوکان نوں انقلاب لئی جتھیند کرن دا کم جاری
رکھیا۔

۱۹۶۴ وچ سی پی آئی (ایم) ہن دے سمیں بابا جی اس دی
ضلع کمیٹی دے میمبر سی آتے اس دے اخبار لوک جمہوریت
دے سمپادک آتے پر بندھک سی۔ جدوں لوک جمہوریت دی تھان
تے لوک لہر کڈھیا جان لگا تاں بابا جی اس دے سنپادکی
منڈل وچ شامل سن۔ اونان نے ۱۹۶۷ وچ سی پی آئی (ایم)
دے سارے عہدیاں آتے میمبر شپ توں استعفا دے دتا آتے
نکسلبازی لہر نال جڑ گئے۔

۱۹۶۷ وچ نکسلباڑی دے ہتھیار بند گھول دی بابا جی اتے
 ہور کئی پُرانے گدریاں اتے انقلابیو نے پُرزور حمائت
 کیتی۔ کمیونسٹ پارٹی (مارکسوا دی-لیننوا دی) بن دے بعد اوہ پنجاب
 وچ اس پارٹی دے اُگھے لیڈر دے طور تے اُبھرے۔ اوہ
 سائیکل تے سوار پنڈ پنڈ جا کے سڈی سرکل لاؤندے اتے
 لوکاں نوں آپی مکتی لئی لامبند ہون لئی اُبھاردے۔ اوناں
 دے سڈی سرکل بہت ہی دلچسپ اتے لوکاں دے تجربے
 نال سُر میل ہندے سی۔

اندرا گاندھی دی سرکار اتے پنجاب دی پرکاش سنگھ بادل
 دی اکالی پارٹی دی سرکار نوں اس بزرگ دی ایہ ہمت
 اتے جرات توں خوف آؤندا سی۔ کیونکہ بابا جی انقلاب
 لئی نویں سپاہی تیار کر رہے سی۔

جولائی ۲۷، ۱۹۷۰ نوں پولیس نے اوناں نوں پھلور لاکھے پنڈ
 نگر چوں ہراست وچ لے کے پھلور قلعے وچ تسیہ
 دے کے اک جھوٹے پولیس مقابلے وچ ۸۲ سال دی عمر
 وچ قتل کر دتا۔ پورے پنجاب اتے ہندوستان وچ بابا
 جی دے قتل دے ورودھ وچ بہت روہ والے مظاہرے اتے جلوس
 کدھے گئے۔ جسٹس تارکندے نے اس فرضی مقابلے دی تفتیش

کر کے اندرا گاندھی آتے بادل سرکار نوں کٹیہرے وچ کھڑھا
کر دتا سی۔ پر انہاں سرکاراں نے کسے دوشی نوں کوئی
سزا نہیں دتی کیونکہ ایہ سبہ انہاں دی مرضی نال ہی
کیتا گیا سی۔

لکھاں ہی لوکاں نال پنجابی دے مشہور شاعر لال سنگھ دل،
پاش آتے شو گمار بٹالوی نے وی بابا جی نوں شردھانجلی
بھینٹ کیتی۔ بابا جی دی برسی تے ہر سال اوناں دی یادگار
وچ لوک اکٹھ کر کے اوناں دی زندگی توں سبق لیندے ہن۔
بابا جی دا کم آتے زندگی ہکاں لئی لڑ رہے سارے
ہی لوکاں دی حوصلہ اپھزائی کردے رہنگے۔

شو گمار بٹالوی دی بابا بوجھا سنگھ نوں شردھانجلی

پہانسی

میرے پنڈ دے کسے رگھ نوں
میں سنیئے جیل ہو گئی ہے۔
اوپدے کئی دوش سن
اوپدے پت ساویاں دی تہاں

ہمیشہ لال اُگدے سن
بنا وا دے وی اُدّے سن۔
اوہ پنڈ توں باہر نہیں
پنڈ دے سگوں اوہ کھوہ چ اُگیا سی۔
تے جد وی جھومدا تاں اوہ سدا چھاواں پلاؤندا سی۔
تے دھپاں نوں ڈراؤندا سی
تے راہیاں نوں تُرے جاندے اوہ
دھپاں توں بچاؤندا سی۔
تے پائی بھردیاں کڑیاں نوں
دھی کہہ کے بلاؤندا سی۔

تے ایہ وی سُنن وچ آئے
کہ اوسدے پیر وی کئی سن۔
تے اوہ راتاں نوں تُردا سی۔
تے پنڈ دے ساریاں رگھاں نوں مل کے
روز مُردا سی۔
تے اڈھ-ریئی ہوا دی گل کر کے
روز جُھردا سی۔
بھلا یارو عجب گل ہے
میں ساری عُمر سبھ رگھاں دیاں
شاخاں تاں تگیاں سن

کیہ رگھان دے وی میرے دوستو
کتے پیر ہندے ہن؟

تے آج اخبار وچ پڑیے
کہ اوہ ہتھیار بند رگھ سی
اوبدے پلے بندوقاں، بمب تے لگھان سنگیناں سی
میں رگھان کول سدا رہندیاں
چھاواں تاں سنیاں سن
پر بنباں دی عجب گل ہے۔

تے ایہ جھوٹی خبر پڑھ کے
مینوں اعتبار نہیں آؤندا
کہ اوہناں پنڈ دے
اک پور رگھ نوں مار دتا ہے
جہڑا پنڈ دے ساہواں دے گھر
ویہڑے چ اگیا سی
جس توں روز کوئی کاگ
چُغلی کرن اڈدا سی۔

تے آج کسے یار نے دسیے
جو میرے پنڈ توں آئے

کہ میرے اوس پنڈ دے رُخ نوں
پہانسی ہو رہی ہے
اوبدا پیو ککراں ورگا
تے ماں بیری جہی رو رہی ہے۔